

GAZIANTEP İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
10. SINIF TARİH DERSİ 1 KASIM 2023
İL GENELİ 1.ORTAK YAZILI SINAVI

Adı Soyadı:.....
Öğrenci No:.....
Şubesi:

Soruların her biri 5 puan değerindedir. Toplam 20 soru vardır.
İşaretlemelerinizi hem sınav kağıdınıza hem optik forma yapınız.
Yanlış cevaplar doğru cevapları etkilemeyecektir.

Her sorunun tek bir doğru cevabı vardır. Birden fazla yapılan işaretlemelerinizde cevabınız yanlış olarak değerlendirilir.

1. 1071 Malazgirt Zaferi sonrasında Büyük Selçuklu Sultanı Alparslan, Anadolu'nun fethinin hızlanması için komutanlarına "fethedilen yerlerin fethedene ait olacağını söylemiş" ve Anadolu'da fetihleri başlatmıştı. Bunun sonucunda Türk komutanlar; Anadolu'nun çeşitli yerlerinde Bizanslılar, Haçlılar ve Gürcülerle mücadele ederek fethettikleri topraklar üzerinde, ilk Türk beyliklerini kurarak cami, medrese, türbe, kümbet, kervansaray, darüşşifa gibi mimari eserler yapmışlardır. Böylece Anadolu'da kalıcı Türk yerleşmesini sağlamışlardır. **Aşağıdakilerden hangisi Anadolu'da ilk Türk beyliklerinin kurulmasının, Türk tarihine sağladığı katkılardan birisi olamaz?**
- A) Anadolu'nun Türk yurdu olmasına büyük katkı sağlamışlardır.
B) Türklerin düzenli ve güvenli bir şekilde Anadolu'ya yerleşmesini sağlamışlardır.
C) Anadolu'ya Türk kültürünü taşıyarak, bayındır hâle getirmişlerdir.
D) Anadolu'da Türk siyasi birliğinin kurulmasını sağlamışlardır.
E) Anadolu'da İslamiyet'in yayılmasına katkı sağlamışlardır.

10.1.3. Anadolu'daki ilk Türk siyasi teşekküllerinin birbirleriyle ve çevre devletlerle olan ilişkilerini uzlaşma ve çatışma bağlamında değerlendirir.

3. Görsel: Anadolu'ya Gelen Oğuzlar (Temsili)

Verilen görsel incelendiğinde Oğuzlarla ilgili olarak;

- I. Savaşçı özelliklerini geliştirdikleri
II. Bazı hayvanları evcilleştirdikleri,
I. Göçebe bir yaşam sürdükleri,

yorumlarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

10.1.2. Anadolu'ya yapılan Türk göçlerinin sosyokültürel etkilerini analiz eder.

*** Bu soru iptal edilmiştir. Tüm öğrencilerimiz için doğru kabul edilecektir.

2. Müslüman Türklerin Anadolu'ya akınlar düzenledikleri dönemlerde Anadolu'nun Hristiyan halkı dinî ve sosyal bakımdan iyi bir durumda değildi. Bizans İmparatorluğu'nun gütmekte olduğu Ortodoks siyaseti öteden beri memnuniyetsizlik ve nefret uyandırıyor. Bu yüzden Doğu Anadolu'daki Süryani ve Ermeniler ile Orta Anadolu'daki küçük cemaatler, Selçuklu akınlarını önlemeye çalışan Bizans İmparatorluğu'na destek olmadılar.

Buna göre Anadolu'nun Selçuklu egemenliğine girmesinde;

- I. Halkın dinî baskı görmesi,
II. Bizansın hoşgörüsüz yönetim anlayışı,
III. Selçukluların Müslüman olması

durumlarından hangilerinin kolaylaştırıcı etkisi olduğu söylenmez?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

10.1.2. Anadolu'ya yapılan Türk göçlerinin sosyokültürel etkilerini analiz eder.

4. Türkiye Selçuklularında İktâ Uygulaması:

Mülkiyeti devlete ait olan mirî araziler meliklere, emirlere ve valilere hizmet karşılığı verilirdi. Arazi iyi işletildiği sürece verilen kişide kalır ve o kişi miras olarak bırakabilirdi. Araziyi üç yıl boyunca işletemeyen kişilerden tarlanın işletme hakkı geri alınırdı. İktâ sahipleri kendilerine verilen araziler üzerinde asker beslemekten ve bu askerlerin eğitimini sağlamaktan sorumluydu. Savaş zamanı bu askerlerle birlikte savaşa katılırdı. Bunun yanında vergi toplamak ve buldukları bölgenin güvenliğini sağlamakla da sorumluydular. İktâ sahiplerinin buldukları bölgelerde kale yaparak güçlenmelerini önlemek amacıyla iki yılda bir yerleri değiştirilirdi.

Buna göre iktâ uygulaması ile ilgili,

- I. Merkezî otoriteyi güçlendirici önlemler alınmıştır.
II. Yerel otoritelerin oluşması engellenmek istenmiştir.
III. Devlet hazinesinin giderleri artmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

10.1.2. Anadolu'ya yapılan Türk göçlerinin sosyokültürel etkilerini analiz eder.

5.

Verilen harita incelendiğinde,

- I. Kervansaraylar ticaret yolları üzerinde kurulmuştur.
- II. Anadolu'nun batısında ticaret yolları seyrekleşmiştir.
- III. Ticaret yollarının bazıları sahil şehirlerine kadar ulaşmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

10.1.3. Anadolu'daki ilk Türk siyasi teşekküllerinin birbirleriyle ve çevre devletlerle olan ilişkilerini uzlaşma ve çatışma bağlamında değerlendirir.

6. Türkiye Selçukluları Dönemi'nde en önemli darüşşifa; Gevher Nesibe Darüşşifasıdır. Türkiye Selçuklularının ilk tıp okulu olması açısından büyük bir öneme sahip bu darüşşifa XIX. yüzyıla kadar faaliyetlerini sürdürmüştür.

Buna göre Gevher Nesibe Darüşşifası ile ilgili olarak,

- I. Anadolu'nun ilk ve tek darüşşifasıdır.
- II. Anadolu'da birden fazla devlet döneminde hizmet vermiştir.
- III. Tıp eğitimi verilirken sağlık hizmeti verilmemektedir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

10.1.2. Anadolu'ya yapılan Türk göçlerinin sosyokültürel etkilerini analiz eder.

7.

Türkiye Selçuklu Ordusu

Hassa askerleri	Hükümdarın sürekli yanında bulunan atlı ve yaya askerlerdi. Üç ayda bir devletten maaş alırlardı.
Sipahiler (ikta askerleri)	Tamamen Türklere oluşan askerlerdi. Maaş yerine ikta (dirlik) denilen tımar topraklarını alan sipahiler genelde atlı birliklerdi. Savaş zamanı ikta sahibi ile birlikte orduya katılırlardı.
Türkmenler	Uç bölgelerinde her an savaşa hazır durumda bulunan birliklerdi.
Devlete bağlı beylik askerleri	İhtiyaç duyulduğu zaman savaşa davet edilirdi.
Donanma	Donanma komutanlarına Reisül Bahr denirdi.

Verilen bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşmaz?

- A) Selçuklu hâkimiyet sahasının deniz kıyılarına ulaştığına
B) Sınır bölgelerinin korunması için birlikler oluşturulduğuna
C) Toprak sistemine dayalı askerî yapının varlığına
D) Askerliğin vatan hizmeti hâline getirildiğine
E) Egemenlik altındaki beyliklerin asker gönderdiğine

10.1.3. Anadolu'daki ilk Türk siyasi teşekküllerinin birbirleriyle ve çevre devletlerle olan ilişkilerini uzlaşma ve çatışma bağlamında değerlendirir.

8. Miryokefalon Savaşı'nın Sonuçları:

- Bizans'ın Anadolu'yu Türklere geri alabilme umutları sona erdi.
- Bu savaştan sonra Anadolu'ya Türkiye denilmeye başlandı.
- Türklerin batıya ilerleyişi hızlandı. Batı Anadolu'da Türk nüfusu arttı.
- Anadolu'daki ticaret yollarının denetimi büyük ölçüde Türkiye Selçuklu kontrolüne geçti.

Miryokefalon Savaşı'nın sonuçlarına bakılarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Türkiye Selçuklularının iktisadi yapısının güçlenmesini sağladığı
B) Yeni fetihlere zemin hazırladığı
C) Anadolu'nun Türk vatanı hâline gelmesini sağladığı
D) Bizans'ın Anadolu'daki nüfuzunun azaldığı
E) Haçlı Seferleri'nin başlamasına neden olduğu

10.1.3. Anadolu'daki ilk Türk siyasi teşekküllerinin birbirleriyle ve çevre devletlerle olan ilişkilerini uzlaşma ve çatışma bağlamında değerlendirir.

9. Yaklaşık iki yüz yıl süren Haçlı Seferleri'nin birçok nedeni vardır. Aşağıdakilerden hangisi Haçlı Seferleri'nin ekonomik nedenlerindendir?

- A) Papanın gücünü doğuya da hâkim kılmak istemesi
B) Ticaret yollarının Müslümanların denetiminde olması
C) Bizans'ın, Türk ilerleyişi karşısında Avrupa'dan yardım istemesi
D) Kudüs ve çevresinin Müslümanların elinde olması
E) Kluni tarikatının faaliyetleri

10.1.4. İslam dünyasının korunması bağlamında Türkiye Selçuklu Devleti ve Eyyubi Devleti'nin Haçlılarla yaptıkları mücadelelerin sosyokültürel etkilerini analiz eder.

10. XI. ve XIII. yüzyıllar arasında gerçekleşen Haçlı Seferleri'nin çok önemli sonuçları olmuştur. Haçlı Seferleri sırasında çok sayıda soylunun ölmesi veya geriye dönebilenlerin parasızlık sebebiyle mallarını satması Avrupa'da derebeylik sisteminin zayıflamasına yol açmıştır. Kudüs Müslümanların elinden alınamamış, Katolik ve Ortodoks düşmanlığı artmıştır. Avrupa'da ticaretle uğraşan burjuva sınıfı ortaya çıkmıştır.

Buna göre Haçlı Seferleri;

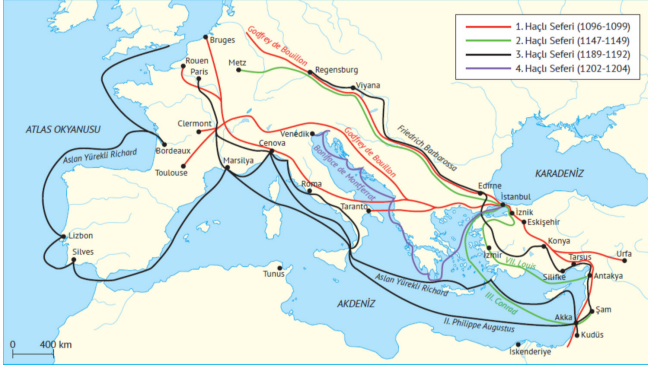
- I. siyasi,
- II. ekonomik,
- III. dinî

alanlarından hangilerinde önemli sonuçlar doğurmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

10.1.4. İslam dünyasının korunması bağlamında Türkiye Selçuklu Devleti ve Eyyubi Devleti'nin Haçlılarla yaptıkları mücadelelerin sosyokültürel etkilerini analiz eder.

11. Harita: Haçlı Seferleri

Haçlı Seferleri ile ilgili verilen haritaya göre,

- I. Hem deniz hem de kara üzerinden seferler düzenlenmiştir.
- II. Akdeniz ticareti gelişmiştir.
- III. Anadolu'nun güneydoğusuna sefer düzenlenmiştir.

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

10.1.4. İslam dünyasının korunması bağlamında Türkiye Selçuklu Devleti ve Eyyubi Devleti'nin Haçlılarla yaptıkları mücadelelerin sosyokültürel etkilerini analiz eder.

12. Eyyübîlerin Filistin ve Suriye'deki bazı şehirleri ele geçirmesi üzerine düzenlenen IV. Haçlı Seferi'nde yardım amaçlı İstanbul'a gelen Haçlı ordusu, şehri yağmalamış ve bunun üzerine halk ayaklanmıştır. Bu ayaklanma sonucunda imparator ile oğlu öldürülmüş ve bu durumdan faydalanan Haçlılar, İstanbul'da bir Latin Krallığı kurmuşlardır.

Yalnız bu bilgiye dayanarak,

- I. Haçlı Seferi amacından sapmıştır.
- II. İstanbul, Latin kontrolüne girmiştir.
- III. Filistin ve Suriye'deki şehirler Haçlılar tarafından alınmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir ?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

10.1.4. İslam dünyasının korunması bağlamında Türkiye Selçuklu Devleti ve Eyyubi Devleti'nin Haçlılarla yaptıkları mücadelelerin sosyokültürel etkilerini analiz eder

13. Moğolların Anadolu'yu istilası ile birlikte Erzurum, Sivas, Erzincan ve Kayseri yağmalandı, bütün Anadolu tahrip edildi, tarımsal üretim düştü ve ticaret yollarının güvenliği kayboldu. Moğolların zulmünden kaçan Türkmen boyları ise batıya doğru göç etmeye başladı.

Buna göre,

- I. Batı Anadolu'nun Türkleşmesi hızlandı.
- II. Ticari faaliyetler durma noktasına geldi.
- III. Selçuklularda taht kavgaları başladı.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

10.1.5. Moğol İstilasının Anadolu'da meydana getirdiği siyasi ve sosyal değişimi analiz eder.

14. Moğol istilası ile Anadolu'da bozulan Türk siyasi birliği toplumun farklı sahalara yönelmesine sebep olmuş, idari olarak kontrolü kaybeden Türkler dinî ve kültürel alanlarda etkinlik kazanmıştır.

Bu duruma örnek olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilebilir?

- A) Haçlı Seferlerine karşı başarılı mücadeleler verilmesi
B) Anadolu'da yeni Türk-İslam beyliklerinin kurulması
C) Beylikler arasında siyasi çekişmelerin yaşanması
D) Anadolu Selçuklu Devleti'nin yıkılma sürecine girmesi
E) Ünlü mutasavvıfların bu dönemde yetişmesi

10.1.5. Moğol İstilasının Anadolu'da meydana getirdiği siyasi ve sosyal değişimi analiz eder.

15. XIII. yüzyılın ilk yarısında Moğolların önünden kaçan Türkmenlerin çoğu Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne geldi. Selçuklular, Anadolu'ya göç eden Türkmenleri yerleştirmede ve ekonomik durumlarını düzeltmede zorluklar çekti. Selçuklu sultanlarının zayıf kişiliklerinden kaynaklanan yönetim boşluğu, ağır vergiler ve bunun sonucunda ortaya çıkan yoksulluk, Türkmenlerin yönetimden dışlanması gibi nedenlerle Maraş, Kâhta ve Adıyaman yöresinde Baba İshak adlı Türkmen dervişinin öncülüğünde büyük bir ayaklanma ortaya çıktı(1240). Selçuklular çıkan bu isyanı güçlükle bastırabildi. Baba İshak İsyanı, Türkiye Selçuklu Devleti'nin otoritesini zayıflattı.

Yukarıdaki metin değerlendirildiğinde Türkiye Selçuklu Devleti ile ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Eski gücünü kaybetmiştir.
B) Fetih anlayışına dayalı yayılcı politika sürdürmüştür.
C) Moğol hâkimiyetine boyun eğmiştir.
D) Gayrimüslim halkın haklarını koruyamamıştır.
E) Gaza ve cihat anlayışını terk etmiştir.

10.1.5. Moğol İstilasının Anadolu'da meydana getirdiği siyasi ve sosyal değişimi analiz eder.

16. Türkiye Selçuklu Devleti, son hükümdarının (II. Mesut) keder ve hü- zün içinde ölümü üzerine parçalandı. 1308 yılında Anadolu'nun genel görünümü şöyleydi: Orta ve Doğu Anadolu Moğol kökenli İlhanlıların Anadolu valilerinin elinde, yine Trabzon Rum İmparatorluğu ve Kilikya Ermeni Krallığı İlhanlılara tâbi durumdaydı. Maraş ve Antep çevrele- ri ise Memlûkluların elindeydi. Marmara'nın güney ve doğu sahilleri Bizans denetimindeydi. Batı Anadolu, Isparta, Mersin, Kastamonu'da çeşitli Türkmen beylikleri kurulmuştu ancak bunların tamamı İlhanlı Devleti'ne vergi ödemek durumundaydı. Bu beylikler içerisinde Konya'da bulunan Karamanoğulları en güçlü beylik olarak görünür- ken kendilerini Türkiye Selçuklu Devleti'nin mirasçısı kabul ediyorlar- dı. Zaman zaman İlhanlı komutanları Anadolu'ya geliyor, kendilerine itaatsizlik yapan Türkmen beylerini cezalandırıyorlardı. Tüm bu ge- lişmeler yüzünden Anadolu'da can ve mal güvenliği kalmamış, ticari faaliyetler durma noktasına gelmişti.

Yukarıdaki paragraf göz önüne alındığında XIV. yüzyılın başların- da Anadolu'nun durumu ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Siyasi birlik bozulmuştur.
- B) Rum ve Ermeni varlığı sona ermiştir.
- C) Büyük bir kısmı Moğolların hâkimiyetindedir.
- D) Ekonomik faaliyetler canlılığını yitirmiştir.
- E) Bazı bölgelerde Türkmen beylikleri ortaya çıkmıştır.

10.2.1. 1302-1453 yılları arasındaki süreçte meydana gelen başlıca siyasi gelişmeleri tarih şeridi ve haritalar üzerinde gösterir.

17. Anadolu'nun Türkleşme sürecinde bazı savaşlar yaşanmıştır

- I. Miryokefalon
- II. Köseadağ
- III. Pasinler
- IV. Malazgirt

Yukarıda verilen siyasi gelişmeler hangi seçenekte kronolojik olarak doğru olarak verilmiştir?

- A) I-II-III-IV
- B) III-IV-I-II
- C) IV-II-III-I
- D) II-III-IV-I
- E) IV-I-III-II

10.1.1. Türklerin Anadolu'ya yerleşmeye başlaması ile Türkiye Selçuk- lu Devleti'nin yıkılışı arasındaki süreçte meydana gelen başlıca siyasi gelişmeleri tarih şeridi ve haritalar üzerinde gösterir.

18. Osmanlı Devleti Kuruluş Dönemi Siyasi Gelişmeler (1302-1448)

Yukarıdaki harita incelendiğinde Osmanlı Devleti ile ilgili olarak;

- I. Hem Anadolu'da hem de Balkanlarda askerî faaliyette bulunduğ,
- II. Anadolu'da Haçlı ordularıyla mücadele ettiği,
- III. Savaşları galibiyetle sonuçlandırdığı

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

10.2.1. 1302-1453 yılları arasındaki süreçte meydana gelen başlıca siyasi gelişmeleri tarih şeridi ve haritalar üzerinde gösterir.

19.

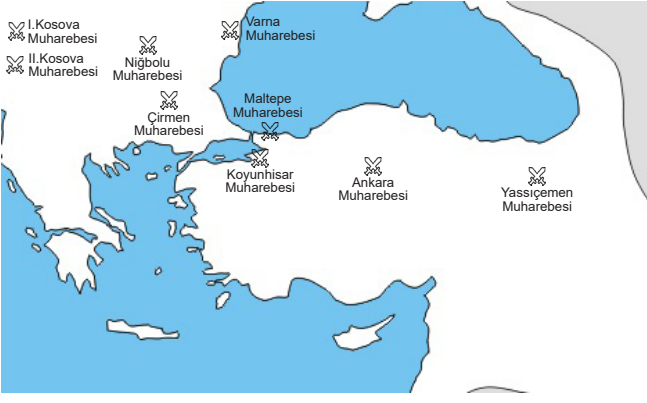

Haritada rakamlarla gösterilen yerlerde birinci dönem Anadolu Türk Beylikleri'nden numaralandırılmış sırayla hangileri kurulmuştur?

- A) Çaka Beyliği-Danişmentliler-Artuklar-Sökmenliler
- B) Mengücekliler-Çaka Beyliği-Saltuklar- Danişmentliler
- C) Saltuklar- Artuklar-İnançoğulları-Çaka Beyliği
- D) Danişmentliler-Çaka Beyliği-Artuklar-Saltuklar
- E) Çaka Beyliği- Tanrıvermişoğulları-Danişmentliler-Saltuklar

10.1.1. Türklerin Anadolu'ya yerleşmeye başlaması ile Türkiye Selçuk- lu Devleti'nin yıkılışı arasındaki süreçte meydana gelen başlıca siyasi gelişmeleri tarih şeridi ve haritalar üzerinde gösterir.

20.

Haritada belirtilen savaşlardan hangileri Gaza ve Cihad politikası doğrultusunda yapılan savaşlara örnek oluşturmaz?

- A) Yassıçemen Muharebesi - Ankara Muharebesi
- B) I.Kosova Muharebesi - II.Kosova Muharebesi
- C) Niğbolu Muharebesi - Çirmen Muharebesi
- D) Koyunhisar Muharebesi - Maltepe Muharebesi
- E) Varna Muharebesi - Ankara Muharebesi

10.2.1. 1302-1453 yılları arasındaki süreçte meydana gelen başlıca siyasi gelişmeleri tarih şeridi ve haritalar üzerinde gösterir.

CEVAP ANAHTARI

1.D

2.C

3.A***

4.C

5.E

6.B

7.D

8.E

9.B

10.E

11.C

12.C

13.D

14.E

15.A

16.B

17.B

18.A

19.D

20.A

***TÜM ÖĞRENCİLERİMİZ İÇİN DOĞRU KABUL EDİLECEKTİR.